

92-gruppen

Vesterbrogade 2B, 1620 Kbh. V
Tlf: 21 72 79 57
e-mail: tdc@92grp.dk
Website: www.92grp.dk
Koordinator: Troels Dam Christensen

92-gruppens hørings svar til Global Afrapportering 2021

25. maj 2021

Med klimalovens globale afrapportering (GA) tager Danmark det første vigtige skridt for at synliggøre Danmarks internationale klimapåvirkning og ansvar. Det er forudsætningen for, at der kan handles på Danmarks effekt på klimaet ud over landets grænser. Det er meget positivt. Det er også positivt, at Energistyrelsen har lagt et så grundigt arbejde i den første globale afrapportering og herunder inddraget interessenterne og civilsamfundet i høringsprocessen. Der er dog også, som angivet nedenfor, en række vigtige punkter hvor kommende globale afrapporteringer skal forbedres og udbygges ift. GA21. 92-gruppen opfordrer til, at denne proces med at udvikle og forbedre den globale afrapportering fortsættes, med løbende involvering af interessenter og civilsamfund.

Indholdsfortegnelse

Overordnet indledning og resume

1. *Den globale afrapportering skal være handlingsanvisende*
  - a. Faste, meningsfulde indikatorer
  - b. Samspil mellem Klimastatus- og fremskrivning (KF) og GA
  - c. Passende opgørelsesregler i GA (og KF)
2. *Klimaloven beder ikke om, at CO2 fra eksporterede varer fratrækkes*
  - a. Input-output model skjuler Danmarks samlede globale klimaeffekt
  - b. Input-output model belyser ikke den globale klima- og afskovningseffekt af Danmarks import
  - c. Gør som EU, ikke som Storbritannien og Sverige
3. *Fratræk af eksport-CO2 minimerer mulighed for at følge udviklingen i Danmarks globale klimaeffekter*
  - a. Branche gennemsnit forhindrer at opfange begyndende udvikling i Danmarks globale klimaeffekter
4. *30 MT CO2 fra DKs globale udslip ignoreres i GA21*
5. *Biobrændstof og biomasse*
  - a. Danmarks import af biomasse og biobrændstoffer skal medregnes
  - b. Beregning af biobrændstoffer
  - c. Beregning af biomasse
6. *Klimafinansiering*
  - a. Mitigation og Adaptation skævhed
  - b. Brug Grant Equivalence til at sammenligne æbler og pærer
  - c. New and Additional
7. *Investeringer*
  - a. Det er positivt, at rapporten har investeringer med som selvstændigt emne
  - b. Sorte investeringer bør også belyses på lige fod med grønne investeringer
  - c. Finanssektorens rolle bør kvantificeres i højere grad
  - d. Danmark må arbejde på at sikre en robust og videnskabsbaseret taksonomi
8. *Effekter af danske politiske tiltag, eksport mm.*
  - a. Den negative effekt af f.eks. vores eksport af naturgas bør belyses
  - b. De negative effekter af politiske aftaler som f.eks. Mercosur-aftalen bør belyses

---

92-gruppen – Forum for Bæredygtig Udvikling, er et samarbejde mellem 24 danske miljø- og udviklingsorganisationer.
92-gruppen arbejder for fremme af en bæredygtig udvikling i hele verden.

92-gruppen består af: Amnesty, Care Danmark, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk International Bosætningservice, Dansk Ornitologisk Forening/BirdLife Danmark, FN-forbundet, Global Aktion, Greenpeace, IWGIA, Kvindernes U-landsudvalg, Klimabevægelsen, Mellempøkeligt Samvirke, Natur og Ungdom, Netværket for økologisk folkeoplysning og praksis/Øko-net, Nyt Europa, Oxfam IBIS, Red Orangutangen, Rådet for Grøn Omstilling, Sex & Samfund, U-landsforeningen Svalerne, VedvarendeEnergi, Verdens Skove, World Animal Protection Danmark, WWF Verdensnaturfonden.

Overordnet indledning og resume

Danmark har en stor klimapåvirkning uden for landets grænser. En påvirkning vi skal have kendskab til for at kunne adressere og tage ansvar for. Det er dette den globale afrapportering skal muliggøre. Det er derfor særdeles vigtigt, at GA giver et fyldestgørende og retvisende billede af Danmarks internationale klimapåvirkning, så den samtidigt bliver et handlingsanvisende værktøj for en styrket dansk international indsats.

I det perspektiv har den foreliggende GA en række punkter, hvor den bør forbedres fremadrettet. Det gælder i særdeleshed input-output modellen, hvor eksporten fratrækkes. Det danske klimaansvar forsvinder ikke med vores eksport - tværtimod bør vi bruge den mulighed for indflydelse, der følger af at tage ansvar for hele vores import og forbrug.

Den globale afrapportering skal give et retvisende billede af Danmarks udledning uden for landets grænser. Det er derfor heller ikke acceptabelt, at man i GA udelader helt essentielle udledninger fra direkte og indirekte arealanvendelse (herunder proteinfoder, biomasse og biobrændstof). Konvertering af skove og andre kulstofrige økosystemer udgør 12-20% af den globale drivhusgasudledning¹. Den globale afrapportering skal vise Danmarks andel i dette, og årligt vise hvorvidt vi lykkedes med at nedsætte denne udledning.

Ligeledes er der, som beskrevet nedenfor, en række andre områder, hvor GA bør forbedres fremadrettet.

1 - Den globale afrapportering skal være handlingsanvisende

Global afrapportering skal være et handlingsanvisende værktøj, der gør det muligt for regeringen og Folketinget årligt at følge om udviklingen i Danmarks internationale klimapåvirkning går i den rigtige retning. Det kræver bl.a.:

1a) Der er et **behov for at udvikle faste, meningsfulde indikatorer i GA**, så det let bliver muligt at følge udviklingen år for år. GA21 angiver f.eks. blot en række krone-beløb for forskellige aktørers (pensionskasser, banker) grønne investeringer og hvad de har lovet (GA s.96). Krone-beløb er ikke en særlig brugbar indikator til at følge udviklingen år for år. For grønne investeringer kan indikatoren f.eks. være, at oplyse hvor stor en andel af hver aktørs samlede investeringspulje og nye investeringer der er grønne. Der bør for andre afsnit og sektorer udvikles tilsvarende indikatorer, der går igen i hvert års globale afrapporteringer.

1b) **Samspil mellem Klimastatus og -fremskrivning (KF) og GA bør udvikles og synliggøres**. Ifølge klimaloven, §6, skal global afrapportering udgives som en del af Klimastatus og -fremskrivning. Det må således antages, at klimalovens hensigt er, at de to rapporter sammentænkes. Disse første udgaver, KF21 og GA21, fremstår imidlertid som selvstændige rapporter. KF21 fremhæver f.eks. at biobrændstoffer i 2030 vil bidrage med 1,2 mio. ton CO₂ reduktion i Danmarks nationale regnskab (KF s.29, 33). Det er imidlertid en kendsgerning at afgrøde-baserede biobrændstoffer, især biodiesel, via øget afskovning har større udledning end den fossile diesel de erstatter, og at nettoresultatet af Danmarks brug af biodiesel er et øget globalt CO₂-udslip².

Lækage-situationer omfatter både situationer, hvor der er begrundet formodning om et dansk klimatiltag (som biobrændstoffer) skader klimaet globalt; og lækage-situationer hvor Danmark har et udslip nationalt, der skyldes, at Danmark har lavere diesel- eller flyafgifter end vore nabolande. I begge situationer bør effekten synliggøres i både GA og KF, og omfatte informationer om de provenu- og samfundsøkonomiske omkostninger ved tiltaget.

1c) **Der bør vedtages passende opgørelsesregler for hvilke udslip, der medregnes i GA (og KF)**

Ideen med en *global* afrapportering er netop *ikke* at følge FN's begrænsninger af, hvad der skal afrapporteres på, hvilket er baseret på en territorial opgørelse (nationalt udslip), men at afrapportere på de

¹ https://ec.europa.eu/clima/policies/forests_en;

https://www.researchgate.net/publication/39036776_CO2_emissions_from_forests/download

² https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Final%20Report_GLOBIOM_publication.pdf

internationale effekter af Danmarks klimaindsats og udledning. Derfor er det urimeligt, at der henvises til FN's opgørelsesregler som Energistyrelsens begrundelse for ikke at medregne CO₂-udslippet fra biomasse og biobrændstof i GA21 (s.50).

“Ifølge FN-reglerne skal verdens lande opgøre og rapportere ændringer i jordenes og skovenes kulstofpuljer (punkt 1 ovenfor). Som følge heraf skal fx netto nedgang i kulstoflagre som følge af fx træfældning bogføres som en udledning i de lande, hvor træerne fældes. Landene skal derfor ikke medregne den CO₂, som udledes ved forbrænding (punkt 3 ovenfor), hvis de fx importerer træpiller, træflis og flydende biobrændsler.” (GA21, s.50)

FN's opgørelsesregler indgår ikke som et krav under bemærkningerne til §6 i Klimaloven om Klimastatus- og fremskrivning. Tværtimod er det netop meningen med GA, at den ikke følger FN's regler. Derfor bør der fastsættes nye regler for, hvad der skal opgøres i GA.

2 - Klimaloven beder ikke om, at CO₂ fra eksporterede varer fratrækkes (se pkt. 2 i 92-gruppens høringssvar til GA-forudsætningerne³).

Opgaven, den globale afrapportering skal opfylde, er at belyse de globale effekter af dansk import og de dele af dansk forbrug, der (som f.eks. internationale flyrejser) ikke fanges af det nationale CO₂-regnskab. GA skal dermed sikre, at indsatsen med at reducere Danmarks indenlandske udslip ikke sker på bekostning af øget udslip i udlandet. Der står intet i klimaloven om, at den globale opgørelse skal fraregne CO₂-udslippet fra de varer, der indgår i Danmarks eksport. Danmark har en meget eksport-intensiv økonomi, hvorfor effekterne af dansk import umuligt kan belyses af en metode, der fraregner eksportens klimaeffekter. Det er dog desværre præcis hvad Energistyrelsen har gjort i GA21 ved at bruge input-output modellen.

2a) Input-output model skjuler snarere end belyser Danmarks globale klimaeffekt

- **GA21 skjuler 18 mio. ton indenlandsk CO₂-udslip.** Danmarks udslip var i 2019 46,7 mio. ton CO₂ (KF21, s.11). Ved at fraregne udslippet fra varer der eksporteres ud af Danmarks territorium, nedskriver GA21 Danmarks indenlandske udslip fra 46,7 til 28,7 mio. ton CO₂⁴.
- **GA21 skjuler 38 mio. ton CO₂ fra udlandet af det udslip GA21 tilskriver dansk import.** Udslippet fra Danmarks samlede vareimport er beregnet til 70,2MT for 2019⁵. Ved at fraregne CO₂-udslip der indgår i varer, der eksporteres ud af Danmarks territorium, nedskriver GA21 klimaeffekten i udlandet af dansk import fra 70,2 til 32,3 mio. ton CO₂.
- **GA21 ignorerer at medregne 30 mio. ton CO₂.** Udover at skjule 38 af de 72 mio. ton udenlandsk CO₂-udslip, som GA21 dog sætter tal på, udelader GA21 at sætte tal på en lang række andre udslip, der er forårsaget af dansk import og forbrug (se punkt 3 herunder).

Input-output modellen er derfor en uhensigtsmæssig opgørelsesmetode, der ikke bør gentages i GA22.

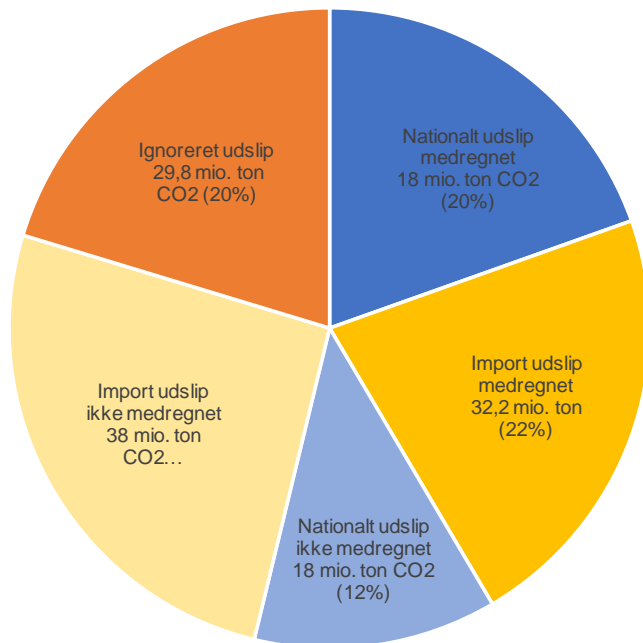
---

³ <https://92grp.dk/vi-mener-kategorien/vi-mener-klima-og-energi/599-horingssvar-ifm-horing-om-global-afrapportering-for-de-internationale-effekter-af-den-danske-klimaindsats.html>

⁴ GA21 s. 34 oplyser at Danmarks eksport-korrigerede forbrugsaftryk i 2019 er 61 mio. ton CO₂e, hvoraf 53% hidrører fra udlandet.

⁵ GA21 delrapport2 s17 https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Basisfremskrivning/delrapport_2_-_beregning_af_danmarks_samlede_forbrugsbaserede_klimaaftryk.pdf

Andele af Danmarks globale klimapåvirkning medregnet i global afrapportering 2021

GA21 medregner kun 41,5% af Danmarks samlede globale påvirkning på ca. 146,7 mio. ton CO2

2b) Input-output modellen går imod regeringens erklærede hensigt om, at GA skulle omfatte hele den globale klima- og afskovningseffekt af Danmarks import. Under forespørgselsdebatten i Folketinget den 29. april 2020, blev den daværende fødevareminister Mogens Jensen (S) af Søren Egge Rasmussen (EL) spurgt hvordan regeringen agtede at håndtere de 6,2 mio. ton CO2-udslip (uden for Danmarks eget territorium), som Danmarks årlige import af 1,7 mio. ton sojaskrå er årsag til. Mogens Jensen svarede:

“Der skal ikke være nogen tvivl om, at jeg mener, at den soja, vi importerer til Danmark, skal kunne garanteres hundrede procent og ikke medvirke til afskovning eller anden fortrængning af vegetation. (...) Når klimapartnerskabet ikke har taget sojaproblematikken eller udledningen ind i deres rapport, er det jo, fordi de er blevet bedt om at forholde sig til den nationale kontekst. Men jeg er selvfølgelig også enig i, at vi skal se det her på et globalt niveau, og derfor vil jeg selvfølgelig også gerne presse på for, at vi sikrer, at det kommer ind i den globale afrapportering, som jo også ligger i vores nationale klimalov, så vi får talt den her udledning med, når vi nu skal gøre op, hvordan indvirkningen er på miljøet og klimaet, også på globalt plan.”⁶

Til trods for at fødevareministeren altså lovede Folketinget at sojaimportens CO2 aftryk, inklusiv CO2-udslippet fra afskovning/ændring i arealanvendelsen, ville blive indregnet i den Globale Afrapportering, har GA21 gjort det modsatte.

2c) Gør som EU, ikke som Storbritannien og Sverige

I forsvar for input-output modellen henviser Energistyrelsen til, at input-output modellen også blev brugt af Storbritannien og Sverige i hhv. 2017 og 2018 (GA21, s.30). Det vil dog være langt mere perspektivrigt, hvis Danmark i stedet kopierede EU's tilgang.

⁶ 92-gruppens egen fremhævelse, uddrag fra referat af møde 101 i Folketinget d. 29. april 2020, s.43: https://www.folketingstidende.dk/samling/20191/salen/M101/20191_M101_referat.pdf

EU er som del af Green Deal undervejs med opdateringen af direktivet om ikke-finansiel rapportering, som omdøbes til Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Det nyligt fremsatte direktivforslag stiller krav om, at virksomheder rapporterer på klimapåvirkning af hele deres værdikæder⁷. I EU forståelsen af værdikædeansvar er der ingen ansvarsfritagelse for CO₂-udslip fra importerede komponenter, der senere eksporteres. Regeringens globale afrapportering bør, ligesom danske virksomheder vil skulle under det nye direktiv, rapportere på klimapåvirkningen af hele importen.

Hensigten med værdikæde-rapporteringen i CSRD er skridt mod at opfylde EU biodiversitetsstrategiens hensigt om at forhindre, at EU er årsag til afskovning udenfor EU's grænser⁸. Europa-Parlamentet havde flertal for det samme krav i oktober 2020⁹. Danmark har som et af de ni lande i Amsterdam-partnerskabet under skiftende regeringer arbejdet for EU-lovgivning vedrørende afskovnings-frie værdikæder¹⁰. Det vil på den baggrund være mærkeligt, at Danmark i GA skulle have anlagt en anden forståelse af værdikæder - hvor eksport fraregnes og afskovning ikke indregnes i de importerede produkters CO₂-aftryk - end den der endelig er ved at komme til at gælde i EU.

2d) Fratræk af eksport-CO₂ minimerer GA's mulighed for at følge udviklingen i Danmarks globale klimaeffekter. Den forbrugsbaserede opgørelse, der opnås ved input-output modellen, giver kun et billede af Danmarks "eget forbrug". Det er udmærket at få lavet en sådan analyse ca. hvert tiende år. Men netop fordi input-output modellen trækker så meget af udslippet fra (tilskrevet eksporten), er input-output modellen særdeles uegnet til år for år at kortlægge om Danmarks globale klimaftryk øges eller mindskes. Hvis f.eks. danske svineproducenter til næste år skulle lykkedes med at have erstattet 100.000 ton af den nuværende import på 1,7 mio. ton sydamerikansk sojaskrå med dansk dyrket græs-proteinfoder, ville det give en global CO₂-reduktion på ca. 370.000 ton CO₂¹¹. Det er netop sådan en årlig udvikling, som den årlige GA skal kunne opfange. Det vil GA22 sagtens kunne, hvis den blot holdt sig til opgaven beskrevet i klimaloven om at belyse klimaeffekten af Danmarks import. Men det kan ikke gøres med input-output metoden, der fraregner alt CO₂, der skyldes varer, Danmark eksporterer. 95% af dansk svinekød eksporteres. Så med input-output metoden vil kun 5% af svineproducenternes 370.000 ton CO₂-reduktion, dvs. blot 18.500 ton CO₂, blive medregnet i den globale afrapportering. Input-output modellen er således ubetinget uegnet til at belyse den årlige udvikling i Danmarks internationale klimaeffekter, -både udledning og reduktion. Som grønt foregangsland, der hjælper andre lande til at blive mere klimavenlige, skal Danmark selvfølgelig sikre at danske eksportprodukter er mest muligt klimavenlige. Svinekød er ikke alene om at have en meget høj eksportandel. Det samme er tilfældet for en lang række danske virksomheder (se sektion 2a i 92-gruppens hørings svar til forudsætningerne for GA¹²).

2e) Brug af branchegennemsnit forhindrer, at GA kan opfange begyndende udvikling i Danmarks globale klimaeffekter. Input-output modellen, der anvendes i GA21, vil formentligt ikke engang registrere de 18.500 ton CO₂ fra dansk svineproduktion (punkt 2d), der ikke eksporteres. Det skyldes, at CO₂-tallene i input-output modellen er udregnet på baggrund af gennemsnitlige CO₂-tal for hver branche (GA21, s.29). Et sådant CO₂-gennemsnit for en hel branche kan per definition ikke opfange klimaindsatsen hos 'early adopters'. Forbedringer vil først begynde at blive opfanget i branchegennemsnittet efter den klimarigtige produktionsmetode har nået ret stor udbredelse i hele branchen. Også af denne grund er det uhensigtsmæssigt at bruge input-output modellen til en årlig opgave som GA. GA udføres årligt netop fordi, det skal være et redskab for Folketinget til at kunne følge med i udviklingen af Danmarks faktiske globale klimapåvirkning år for år.

3 - 30 mio. ton CO₂ fra Danmarks globale udslip ignoreres i GA21

⁷ https://ec.europa.eu/info/publications/210421-sustainable-finance-communication_en#csrd

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0380&from=EN>

⁹ <https://www.europarl.europa.eu/news/da/press-room/20201016IPR89560/legislation-with-binding-measures-needed-to-stop-eu-driven-global-deforestation>

¹⁰ <https://ad-partnership.org/>

¹¹ IFRO opgør udslippet fra Danmarks 1.7 mio. ton soja til 6,2 mio. ton CO₂, hvorfor 100.000 ton soja må udgøre 365.000 ton CO₂

¹² https://92grp.dk/files/H%C3%B8rings svar_92gruppen_ifm_rapporteringsindhold_for_den_globale_klimap%C3%A5virkning.pdf

De globale klimaeffekter af Danmarks import i 2019 sættes i GA21 til samlet 70,2 mio. ton CO₂e. De 70,2 mio. ton fremgår af uransagelige grunde *ikke* i GA21 hovedrapporten, men skal findes i et bilag til GA21, delrapport 2. Dette tal, 70,2 mio. ton CO₂e, omfatter dog ikke en lang række globale udslip som Danmark er årsag til. GA21 ignorerer således:

- **Ca. 6,2 mio. ton CO₂-udslip fra afskovningseffekten af Danmarks import af sojaskrå** GA21 medregner udslippet fra selve dyrkningen og forarbejdningen af soja, men medtager ikke CO₂ fra ændringer i arealanvendelsen (LUC), der skyldes sojadyrkning. LUC effekt af sojaskrå er af DCA beregnet til 3,667 ton CO₂ per ton sojaskrå¹³. Danmarks import af ca. 1,7 mio. ton sojaskrå er således ansvarlig for et CO₂-udslip på ca. 6,2 mio. ton, som udgør afskovningseffekten af den danske sojaskrå.
- **Ca. 7 mio. ton CO₂-udslip fra importeret træbiomasse.** Danmark importerede 53% af den samlede mængde træbiomasse i 2018. Træbiomassen udgør størstedelen af den faste biomasse der bruges til energiformål (75%), hvilket medfører en væsentlig CO₂-udledning ved forbrænding. Alene den importerede del af træbiomassen udgjorde derfor i 2018 et udslip på hele 7 mio. ton CO₂¹⁴.
- **Ca. 0,46-1,6 mio. ton CO₂-udslip som afskovningseffekten af Danmarks forbrug af biodiesel.** Danmark brugte i 2019 7 PJ biodiesel¹⁵. GA21 medregner kun udslippet fra at fremstille denne biodiesel. GA21 indregner dog ikke de biodiesel-LUC-faktorer, som EU-Kommissionen har beregnet til mellem 65gCO₂/MJ for rapsdiesel og 231gCO₂/MJ for palmeolie¹⁶.
- **10 mio. ton CO₂-udslip ved ikke at medregne ikke-CO₂ effekten af fly.** Klimapåvirkningen (GWP) fra flytransport er ifølge det Europæiske Luftfartssikkerhedsagentur mellem 1,7 og tre gange større end selve CO₂-udslippet fra flyets brændstof¹⁷. Nyeste forskning viser, at det er GWP værdien på 3, der bør bruges¹⁸. Klimarådet indstiller "*at usikkerheden om den nøjagtige indvirkning på klimaet af kondensstriber og NO_x med videre ikke bør afholde fra at regulere dette område af luftfarten*"¹⁹. GA21 regnskabet kommer frem til 5 mio. ton. CO₂ som flytrafikens udslip, men undlader at indregne GWP.
- **5,6 mio. ton CO₂-udslip ved ikke at medregne opstrømsudslippet af Danmarks forbrug af fossile brændstoffer.** Når fossilt brændstof anvendes i en bil, udleder det ved forbrænding 73gCO₂e/MJ for benzin. Men udover CO₂-udslippet ved afbrænding, har fossile brændstoffer et betydeligt opstrømsudslip (fra udvinding, flaring, raffinering mm.), som betyder at fossilt brændstof ifølge VE-direktivet udleder 94gCO₂e/MJ²⁰. Den globale effekt af hver MJ fossilt brændstof Danmark anvender, eller undlader at anvende, er således 28,7% højere end det udslip der opgøres af

---

¹³ DCA s. 117. Sojaskrå inkl. ændringer i arealanvendelse udleder 4,219 kg CO₂ per kg sojaskrå. Sojaskrå uden ændringer i arealanvendelsen udleder 0,552 kg CO₂ per kg sojaskrå.
<https://dcapub.au.dk/djfpublikation/djfpdf/DCArapport116.pdf>

¹⁴ Danmarks forbrug af fast biomasse til energiformål udgør 157 PJ, og 75% deraf er træbiomasse (=117.75 PJ). Ud af den træbiomasse blev der i 2018 importeret 53%, svarende til 62.41 PJ. (Beregnet på tal fra Energistyrelsens Biomasseanalyse fra 2020:

https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Bioenergi/biomasseanalyse_final_ren.pdf

Ganget op med IPCC's (2006) emissionsfaktor for træ på 112 kg/GJ (se tabel i DCE rapportering til FN s. 126 <http://dce2.au.dk/pub/SR231.pdf>) giver det en udledning på = 6.97 mio. ton CO₂.

¹⁵ KF21 transport excel f, energiforbrug

https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Basisfremskrivning/kf21_transport.xlsx

¹⁶ Globiom s.10

https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Final%20Report_GLOBIOM_publication.pdf

¹⁷ "Updated analysis of the non-CO₂ effects of aviation" <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020SC0277&from=EN>

¹⁸ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7468346/>

¹⁹ <https://klimaraadet.dk/da/analyser/regulering-af-flysektoren>, på s.2

²⁰ EU's VE direktiv, Bilag V, C. Metoder, pkt. 19: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L2001&from=LV>

Energistyrelsen. Danmarks forbrug af olie i 2019 resulterede i 19,5 mio. ton CO₂²¹. Ved ikke at medregne dette opstrømsudslip ignoreres 5,6 mio. ton CO₂ (se videre i 92-gruppens kommentarer til KF forudsætninger, pkt. 2²²).

4 - Biobrændstof og biomasse

4a) Klimaloven var ekstremt tydelig mht. at hovedopgaven for GA er, at "*redegøre for de internationale effekter af den danske klimaindsats*". **Danmarks import af biomasse og biobrændstoffer er i allerhøjeste grad en direkte konsekvens af den danske klimaindsats og bør beregnes.** Det er derfor klart uacceptabelt, at Energistyrelsen s. 49 kaster håndklædet i ringen netop mht. bio-energien:

"Det er vanskeligt at give et retvisende billede af, hvordan Danmarks forbrug af biomasse til energiproduktion og biobrændstoffer til transport påvirker det globale klima. En kvantificering af de samlede udledninger knyttet til dette har således ikke været mulig at gennemføre ifm. Global Afrapportering 2021."

Ingen kræver at Energistyrelsen får alle tallene rigtigt i den første GA. Det er korrekt, at det er en vanskelig opgave, men det er ikke korrekt, når ENS hævder, at der ikke kan gives et retvisende billede af omfanget af bioenergi-udledningerne (GA21 s.28, 49).

4b) For biobrændstoffer har Energistyrelsen siden 2010 årligt modtaget detaljeret rapportering om hvert eneste parti biobrændstof de danske benzinselskaber har benyttet. Denne rapportering omfatter informationer om, hvor meget CO₂/MJ der er blevet udledt ved fremstilling af biobrændstofferne. Benzinselskabernes rapportering omfatter derimod ikke CO₂-udslippet fra den afskovning (ILUC) som biobrændstofferne har været årsag til. De specifikke ILUC-faktorer, der gælder for de enkelte typer biobrændstoffer, er at finde i EU-kommissionens Globiom rapport²³. Med de to oplysninger ville Energistyrelsen let og præcist kunne beregne klimaeffekten af Danmarks import af biobrændstoffer. Af uransagelige grunde valgte Energistyrelsen dog at den globale afrapportering *ikke* omfatter biobrændstoffernes afskovningseffekt (ILUC) (GA21 s.56). Energistyrelsen forsvarede sin beslutning med, at ILUC-tallene er upræcise. Det er ubestridt, at der ikke eksisterer en 100% præcis opgørelse af ILUC-tallene. Det får vi i sagens natur aldrig. Energistyrelsens løsning (s.59), om at afvente med at indregne ILUC, indtil der eksisterer solide data, er derfor ikke acceptabel. Løsningen i GA22 bør være, at Globioms ILUC-tal benyttes. Energistyrelsen har ret i, at det ikke vil give 100% præcise tal, men det vil være langt mere retvisende tal, end resultatet ved ikke at medtage dem.

4c) For biomasse har Energistyrelsen et dårligere datagrundlag end for biobrændstofferne. Det er først med det nye VE-direktiv fra 2018, at biomasse-importørerne, på samme vis som biobrændstof-importørerne allerede gør, årligt skal indlevere tilsvarende detaljeret rapporteringer for hvert parti biomasse de anvender. I afventning af, at Energistyrelsen næste år modtager meget bedre biomasse data, er et rimeligt 2021-forsøg på at belyse de internationale effekter af Danmarks forbrug af biomasse at beregne CO₂-udslippet fra den importerede biomasse. Energistyrelsens egen biomasseopgørelse viser, at 53% af træbiomassen var importeret i 2018²⁴. Den importerede biomasse kan tillægges DCE's/IPCC's emissionsfaktorer for biomasse. Man kan således udregne, at dansk import af biomasse giver et CO₂-udslip på ca 7 mio. ton CO₂ (se beregning i fodnote 14). DCE's/IPCC's emissionsfaktor medregner kun udslippet, når træet brændes. Hverken udslippet forbundet med ændringer i skovenes kulstofpulje eller udslippet fra den proces energi, der er brugt til at fælde, flise, tørre, presse og transportere træbiomassen, er medregnet i de 7 mio. ton CO₂. Udslippet fra biomassens procesenergi skulle, hvis Dansk Energis Brancheaftale er blevet fulgt, være blevet reduceret til 187 Kg CO₂/MWt i 2020.

²¹ Energistyrelsen (2019) 'Energistatistik 2019.' s. 40.

²² https://92grp.dk/files/92-gruppens_kommentarer_til_KF21_foruds%C3%A6tninger.pdf

²³ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Final%20Report_GLOBIOM_publication.pdf

²⁴ Energistyrelsen (2020) 'Biomasseanalyse':

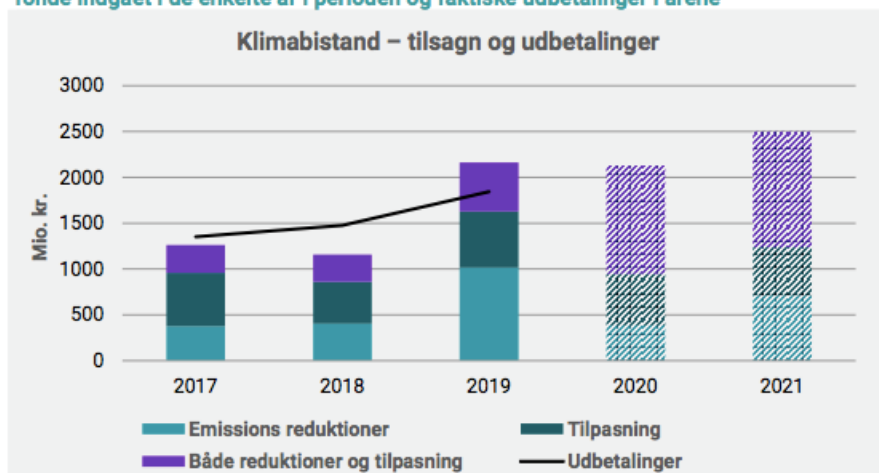
https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Bioenergi/biomasseanalyse_final_ren.pdf

5 - Klimafinansiering

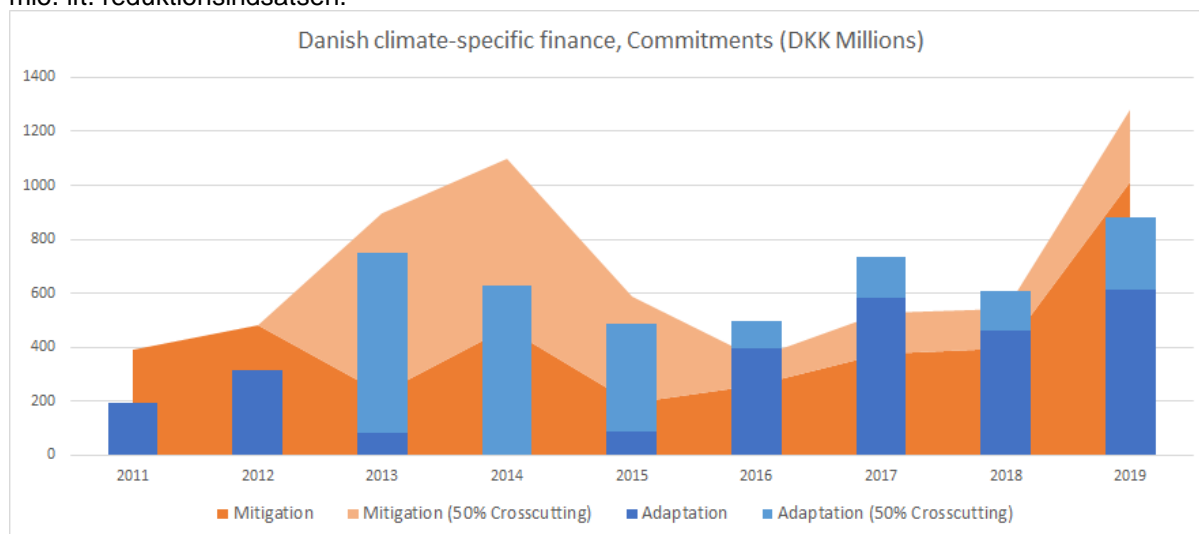
5a) Mitigation og adaptation skævhed

GA21 valgte kun at vise Danmarks klimafinansiering fra 2017 og frem.

Figur 23: Tilsagn om nye bevillinger til bilaterale projekter og bidrag til særlige klimafonde indgået i de enkelte år i perioden og faktiske udbetalinger i årene

Det er en beklagelig beslutning. Data fra årene 2011-2016 ville have vist, at Danmark markant underfinansierede tilpasning i alle årene på nær 2016. Danmark har nu i blot tre år haft balance mellem tilpasning og reduktioner (2016, 2017 og 2018), inden tilpasning igen i 2019 blev underfinansieret med 400 mio. iff. reduktionsindsatsen.

(Graf baseret på tal fra INKA Consult notat)

Det er ikke umuligt, som GA21 hævder, at ubalancen i 2019 blot er et hændeligt udsving, som vil blive indhentet næste år:

“Der har været en rimelig balance mellem indsatser, som støtter tilpasning til effekterne af klimaforandringerne, og indsatser, som sigter mod at reducere udledninger over årene. I 2019 har enkelte meget store energiprojekter, fx et stort vindmølleprojekt, Assela i Etiopien forskudt balancen mod emissionsreduktioner. Når klimabistanden opgøres som årlige tilsagn, vil den slags udsving mellem årene forekomme.” (GA s. 102, vores fremhævning).

Det, at GA21 ikke viser alle de foregående år, hvor tilpasning konsekvent blev underfinansieret; at den nye ubalance i 2019 affejes som “...den slags udsving...”; og at det af de foreløbige bud på fordelingen af klimabistanden i 2021 (de skraverede dele af figuren) igen forventes en massiv underfinansiering af

tilpasning i 2021, giver desværre tilsammen en oplevelse af, at GA forsøger bevidst at forklejne noget, der i virkeligheden er en tilbagevendende problemstilling. Skævheden er fundamentalt i strid med Danmarks forpligtelser under Parisaftalen og regeringens hensigt om at balancere tilpasning og reduktioner. 92-gruppen opfordrer til, at GA21 tager det som en fast årlig indikator for klimafinansiering 1) at vurdere hvorvidt en tilfredsstillende balance er opnået i det seneste år, og 2) vurderer balancen aggregeret ved årligt at samle tallene fra 2009 og frem.

5b) Brug Grant Equivalence til at sammenligne æbler og pærer

GA21 omtaler s.104 de 2,2 mia. klimafinansiering Danmark leverede i 2019. Her nævnes det, at Danmarks klimafinansiering forventes øget til 2,5 mia. i 2021. I samme kapitel om klimafinansiering nævner GA21 3,5-4 mia. kr. dansk klimafinansiering, der kommer via de multilaterale udviklingsbanker (tabel 8, s.107). Der er stor forskel mellem disse to typer penge.

Den klimafinansiering Danmark giver over statskassen, er gavebistand.

Klimafinansieringen, der tilskrives Danmark via udviklingsbankerne, er lån.

Det er meningsløst at opgøre de to typer klimafinansiering fra face value, som GA21 gør.

OECD har vedtaget regler for at udregne Grant Equivalence af kommercielle/concessionelle lån, så det er muligt at sammenligne værdien af lån med beløb givet som gavebistand.

92-gruppen opfordrer til fremover at omregne beløbene, Danmark tilskrives fra udviklingsbankerne, til grant equivalence, inden de medtages i GA.

Det bør i øvrigt være et helt fundamentalt krav til data, der medtages i GA, at det er muligt at efterprøve kilder og opgørelsesmetoder. Det er ikke tilfældet for de tal i tabel 7, der vedrører klimafinansiering gennem og mobiliseret af udviklingsbanker.

Det fremgår heller ikke, hvordan de af IFU privatmobiliserede midler er opgjort. Der er formentlig i alle tilfælde tale om investeringer, som der forventes en normal forrentning af. Dermed har Danmark ikke mobiliseret nogen midler. Det er u-landene selv, der har mobiliseret. IFU's rolle er altså investor-koordinering og ikke mobilisering af støtte.

Derudover mangler der i boks 31 og 32 centrale oplysninger, f.eks. for hvor meget hhv. Kina og Vietnam selv bidrager med 'know how' og investeringer til at realisere klimagevinsterne.

5c) New and Additional

Dansk klimafinansiering er, som nævnt i 6b, på finansloven som gavebistand. Det er positivt. Om Danmarks klimafinansiering er det dog ærgerlige at sige, at den er taget fra ulandsbistanden (de 0,7% af BNI).

Konsekvensen er, at Danmarks øgede klimafinansiering ikke betyder nye penge fra Danmark til ulandene. Danmarks øgede klimafinansiering til klima-rettede-udviklingsprojekter betales i stedet af ikke-klimarettede-udviklingsprojekter. Eller med andre ord: Det er verdens fattige, som reelt betaler for Danmarks internationale klimaindsats. Der bør være transparens om dette, og derfor bør GA22 indeholde data og figurer, som viser, hvor stor en del af Danmarks klimabistand, der er finansieret indenfor og udenfor u-landsrammen på de 0,7% af BNI. Disse data bør vises helt tilbage til COP15, hvor Danmark påtog sig nye klimafinansierings-forpligtelser.

6- Investeringer

6a) Det er positivt, at rapporten har investeringer med som selvstændigt emne.

6b) Parisaftalens art 2.1(c) stiller, i samme stykke hvor målet om at begrænse temperaturstigninger til 1,5-2C fastsættes, krav om at alle finansielle strømme bringes på linje med at nå klimamålet. Art. 2.1c er således en todelt opgave, der både omfatter flere grønne investeringer, men især omfatter at stoppe sorte investeringer.

I GA21 (s. 94) er fokus alene på den første halvdel om grønne investeringer. Ifølge GA21 fremstår det som om Energistyrelsen ikke mener, at DK er forpligtet af den anden halvdel af art 2.1(c), der handler om at stoppe sorte investeringer.

6c) Selv på grønne investeringer er GA21 præsentationen desværre ikke et særligt brugbart forandrings-instrument. Det skyldes, at GA21 ikke sætter benchmark for andelen af grønne investeringer. Grønne investeringer fra forskellige aktører præsenteres blot som løsrevne tal, uden at stille størrelsen af de grønne investeringer i forhold til de samlede investeringsstrømme, hver aktør har kontrol over. Fordi GA21 ikke

leverer benchmarks, afskæres fremtidige GAer fra at kunne rapportere på, om udviklingen går den rette eller forkerte vej. **Finanssektorens rolle bør derfor kvantificeres i højere grad, hvorfor 92-gruppen opfordrer til at fremtidige GAer opgør andelen af både grønne og sorte investeringer ift. de samlede investeringsstrømme** de forskellige finansielle aktører har kontrol over.

6d) I GA21 henvises der til EU's taksonomi for bæredygtig finansiering som rammesættende ift. at identificere bæredygtige økonomiske aktiviteter og fremme investeringer heri, samt modvirke *greenwashing*. I den forbindelse forholder GA21 sig ikke kritisk til EU-Kommissionens endelige tekniske screeningskriterier for klima (reduktion og tilpasning), hvor bl.a. bioenergi kategoriseres som bæredygtigt. **Det er centralt, at man fra dansk side arbejder på at sikre en robust og videnskabsbaseret taksonomi**, da alternativet ligefrem kan lede til mere *greenwashing* i finanssektoren. Man kan derfor være nødsaget til at tage en 'beyond compliance' tilgang, når grønne investeringer opgøres i fremtidige GAer. Ligeledes bør man fra dansk side arbejde på udviklingen af en såkaldt 'brun' taksonomi, der identificerer ikke-bæredygtige investeringer såsom fossil energi. I fremtidige GAer kunne danske finansielle institutioners ikke-bæredygtige/sorte investeringer med fordel opgøres ud fra en sådan taksonomi.

7 - Effekter af danske politiske tiltag, eksport mm.

Det er vigtigt, at der redegøres for både de negative og positive effekter af danske politiske tiltag, eksport mm.

7a) Der bruges en betydelig del af GA-rapporten på at opgøre den positive effekt af vores el-eksport fra vedvarende energi, men ikke den **samtidige negative effekt af f.eks. vores eksport af naturgas** produceret i Danmark, der ligeledes burde indgå.

7b) Det er positivt, at der redegøres for klimaeffekten som danske og europæiske politiske aftaler og initiativer kan have ude i verden. Men inkluderes der sådan et afsnit, må der også ses på, om der er **politiske tiltag, som har negativ klimaeffekt**. Det gælder f.eks. Mercosur-handelsaftalen. Denne spås, allerede før den er indgået, at ville få negative konsekvenser for skove og andre kulstofrige økosystemer i Sydamerika og vil dermed have en negativ effekt på klimaet. Den globale afrapportering, der skal guide Danmark til, hvor vi skal sætte ind for at sænke vores internationale udledninger, bør derfor også indeholde en vurdering af effekterne af de store internationale politiske aftaler og tiltag, vi indgår i.

92-gruppen – Forum for Bæredygtig Udvikling, er i denne sag tegnet af:

Amnesty
Care Danmark
Danmarks Naturfredsforening
Dansk International Bosætningservice
Global Aktion
Greenpeace
Kvindernes U-landsudvalg
Klimabevægelsen
Mellemfolkeligt Samvirke
Netværket for økologisk folkeoplysning og praksis/Øko-net
Oxfam IBIS
Rådet for Grøn Omstilling
U-landsforeningen Svalerne
Vedvarende Energi
Verdens Skove
WWF Verdensnaturfonden

BILAG 1

Oversigt over Energistyrelsens inddragelse af 92-gruppens punkter fra 1. høringssvar til GA

Grøn – punkt medtaget i GA21

Gul – delvist medtaget/skal revideres

Rød – ikke medtaget

1) Overordnede bemærkninger

1c - Investeringer er blevet dækket separat i GA, dog er kun de 'grønne' investeringer dækket

1d - Danmarks global klimapåvirkning er ikke blevet beregnet som et netto-tal, dog er kun Danmarks 'grønne' eksport belyst separat

1e - Der er ikke opstillet BAU scenarier

2) Klimaaftryk

2a - ENS fastholder at bruge Input-Output modellen, der fratrækker eksporten for at beregne et forbrugsbaseret fodaftrykstal. De anerkender dermed ikke at det giver et ufuldkomment billede af Danmarks globale påvirkning, der fraskriver DK ansvar for f.eks. dansk svinekødseksport og dertilhørende sojaimport

2b - ENS opgør ikke forbrug på produktniveau, men henviser til at de vil uddybe i kommende GA med relevante produktkategorier

2c - ENS tager ikke udgangspunkt i EU's Kombinerede Nomenklatur (import-eksport oversigt i produktkategorier), da disse ikke indeholder data om emissioner

2f - ENS CO₂-differentierer ikke imellem de forskellige typer bioenergi og kvantificerer ikke i tilstrækkelig grad påvirkningen af biomasse

3) Eksport af el fra VE

3a/b - Eksport af VE 'modregnes' ikke direkte ansvar på andre områder i form af et netto-tal, dog har ENS undladt at rapportere eksport af fossil energi

4) International skibs- og luftfart

4a/b - GA har en separat rapportering af flyvning og skibstransport, samt rapportering af samlede udslip fra danskejede handelsflåde og flyselskaber – dog er f.eks. private flyrejser ikke medregnet i det forbrugsbaserede, kun pakkerejser

4c - Der rapporteres ikke på udviklingen i danskernes flyforbrug i personkm

4d - Ikke-CO₂ virkninger af luftfart er ikke medregnet

5) De bilaterale samarbejder

5a - Effekterne af bilaterale energi- og miljøsamarbejder er belyst med case-studier fremfor kvantificeret

6) Dansk klimabistand

6a – Klimabistand kvantificeres ikke i CO₂-effekt

6b – Klimafinansiering opgøres kun fra 2017

6c – ENS bruger ikke Grant Equivalence til at sammenligne forskellige typer klimafinansiering.

6d - Afrapporteringen redegør ikke for hvorvidt midlerne er nye og additionelle ift. udviklingsbistanden.

6e – Inkluderer ingen redegørelse for loss and damage

7) Eksport af grønne tiltag og klimapartnerskaber

7b – ENS har ikke taget stilling til om Klimapartnerskabernes internationale indsats bør være en permanent ledetråd i GA

8) Nationale tiltag

8a - GA opgør ikke DK's lækage-ansvar andet end at det nævnes og kan tages op i fremtidige afrapporteringer

8b) Aflysning af 8. udbudsrunde indgår i GA21

9) Investeringer

9a - Grøn omlægning af offentlige og private investeringer bliver adresseret som separat punkt, dog uden benchmarks/sammenligning med samlede investeringsstrømme, og sorte investeringer indgår ikke

9b) Der henvises til EUs taksonomi for bæredygtig finansiering, dog ukritisk over for kommissionens endelige tekniske screeningskriterier, hvor bl.a. bioenergi kategoriseres som grønt.